

Nr 308.

Av herrar Hæggbloom och Pettersson i Dahl, om förhöjt anslag till diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.

Den procentuellt största nedskärningen av under nionde huvudtiteln utgående anslag har skett i fråga om posten: Diverse utgifter på husdjursavelns område m. m. Från ett belopp på 124 200 kronor för innevarande budgetår, föreslår departementschefen nedsättning till 100 000 kronor för budgetåret 1951/52. 1950 års besparingsutredning har föreslagit en ännu hårdare begränsning till 75 000 kronor och som skäl härför framhållit, att bidragen från detta anslag i ett mycket stort antal fall utgå med relativt sett obetydliga belopp, och ifrågavarande verksamhet torde därför knappast kunna sägas vara beroende av statsbidragen. En del av verksamheten synes enligt utredningen utan alltför allvarlig olägenhet kunna inskränkas.

Att anslaget i och för sig är obetydligt äger sin riktighet, och uppdelade på fem olika ändamål bli respektive anslagsposter än anspråkslösare, men att observera är att *dessa obetydliga anslag är allt vad den svenska staten offrar till direkt stöd åt den svenska smådjurskötseln* med undantag för avlöningen åt två assistenter (i svin- och fårskötsel), statsanslag på 30 000 kronor till avkastningsbedömning rörande avelssvin samt 15 000 kronor till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling.

Statsanslagens små belopp stå inte i rimlig proportion till smådjurskötselns ekonomiska betydelse. I totalkalkylen för det svenska jordbrukets inkomster under regleringsåret 1950/51 beräknas smådjurskötseln bidra med följande belopp:

	Milj. kr.
Fläsk	380,8
Ägg från jordbruket	160,8
Fjäderfäkött från jordbruket	17,2
Fårkött och ull	9,8
	568,6
vartill kommer ägg och fjäderfäkött utanför jordbruket	48,1

Värdet av smådjursprodukter 617,7 miljoner kronor. Detta belopp utgör ungefär 26 % av animalieproduktionens värde.

Smådjurskötseln är främst en inkomstkälla för det mindre jordbruket. Enligt sista jordbruksräkningen (1944) fanns vid jordbruken med högst 10 ha åker, vilka disponerade 34 % av åkerarealen, 41,7 % av svinen, 57,8 %

av får och getter samt 62,3 % av fjäderfäna. Smådjursskötseln spelar alltså för det mindre jordbrukets ekonomi en väsentligt större roll än för det övriga jordbrukets, varför de nu föreslagna besparingsåtgärdernas ogynnsamma inverkan främst blir märkbar för de mindre jordbrukarna. Denna grupp av jordbrukare anses annars böra bli föremål för särskild omvårdnad, och en särskild utredning pågår rörande småbrukets driftsekonomiska förbättring. Att innan denna utredning föreligger ändra på de hittillsvarande statliga stödåtgärderna för en av småbrukets viktigaste inkomstkällor anse vi inte vara motiverat.

När besparingsutredningen talar om bidrag, som i ett mycket stort antal fall utgå med relativt obetydliga belopp, måste bidragen till svinpremieringarna och bagghållningsbidragen ha åsyftats. De ha enligt statsliggaren för år 1950 utgått med resp. 34 400 kronor och 17 200 kronor. Nyttan av utdelning av relativt små belopp som understöd till djurägare kan naturligtvis diskuteras. När departementschefen så sent som förra året föreslog höjning av dessa bidrag ansågos de då näppeligen betydelselösa. När för budgetåret 1951/52 till penningpris och uppfödningsspremier för hingstar och avelsston föreslås ungefär 800 000 kronor och bidraget till tjurhållningen, utan anmärkning från besparingsutredningen, föreslås till 316 000 kronor, ligger ju inte hittills utgående belopp till smådjursskötselns handjurshållning på 51 600 kronor i överkant med hänsyn till att smådjursskötseln svarar för 26 % av den animaliska produktionen. Skulle stödet stå i samma relation till årsproduktionens värde som stödet åt tjurhållningen, borde det uppgått till 82 000 kronor. Någon nedsättning under tidigare utgående belopp är under sådana förhållanden omotiverad.

Genom äggproduktionen har smådjursskötseln icke oväsentligt bidragit till våra exportinkomster för jordbruksprodukter under senare år. För år 1950 har äggexporten, som kunnat ske utan något som helst statligt stöd, inbragt omkring 40 miljoner kronor. Tack vare denna äggexport har det mindre jordbrukets inkomster utan några statliga stödåtgärder kunnat hållas högre än annars varit möjligt, och för småbrukets ekonomi är bevarandet av exportmarknaden för ägg en betydelsefull fråga. På äggexportmarknaden möter Sverige emellertid konkurrens från länder, som på ett helt annat sätt än Sverige gett statligt stöd för lösning av de kvalitetsfrågor, som för äggexporten äro av avgörande betydelse men för vilka här ej skall redogöras närmare. Våra främsta konkurrenter på de äggexportmarknader, som nu stå till buds, äro Danmark och Nederländerna. Enligt internationell statistik beräknas Danmarks äggproduktion under år 1950 till 2 112 miljoner st. ägg, Nederländernas till 1 800 miljoner st. ägg och Sveriges till 1 658 miljoner st. Sverige ligger alltså inte så långt tillbaka i fråga om produktionen från i varje fall Nederländerna, att inte en jämförelse i fråga om vad som göres för fjäderfäskötseln i de olika länderna ger hållbara synpunk-

ter på våra svenska problem. I Danmark äro för fjäderfäskötseln 12 konsulenter anställda, och värpkontroll och försöksstation bekostas helt av staten. I Nederländerna arbetar en särskild institution med 56 anställda, varav 40 forskare, med fjäderfäskötseln, främst äggkvalitetens, problem. I Sverige understödes fjäderfäskötseln genom ett årligt bidrag på 38 500 kronor till Sveriges fjäderfäavelsförening, som med dessa medel kan hålla en sekreterare och två konsulenter anställda och i egen regi bedriva den värpkontroll, som i Danmark helt bekostas av staten. Om departementschefens förslag till anslagsnedskrivning går ut över detta anslag, kommer även denna blygsamma verksamhets upprätthållande i farozonen.

Det måste anses vara betänkligt, att departementschefen inte anger på vilka poster han avser att genomföra besparingarna. Upplysningar därom ha inte heller gått att erhålla, då lantbruksstyrelsen just nu sysslar med att färdigställa begärt förslag om hur bidragsminskningarna skola genomföras. Riksdagen skulle alltså utan att kunna överblicka verkningarna företaga den föreslagna anslagsreduceringen på denna post. Vi anse det vara rimligt, att anslagsnedskrivningen i varje fall får anstå, tills en plan för stödet åt smådjursskötseln blivit framlagd, varvid med fördel småbruksutredningens resultat torde böra avvaktas.

Vi hemställa med stöd av vad här ovan anförts,

att riksdagen till Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m. för budgetåret 1951/52 anvisar samma belopp som för innevarande budgetår eller 124 200 kronor.

Stockholm den 25 januari 1951.

Einar Hæggbloom.

Anders Pettersson,
Dahl.